

Jean-Baptiste Masui

Geboren: Brussel, 17/01/1798

Overleden: Brussel, 11/12/1860

Nationaliteit: Belg

Diploma: ingenieur

In een notendop: Jean-Baptiste Masui was de eerste algemeen directeur van de Belgische Spoorwegen en Posterijen

Marmeren buste van Jean-Baptiste Masui, 1859 (Ref. 2221)

Het begin

Jean-Baptiste Masui wordt op 17 januari 1798 geboren in Brussel.

Hij begint in 1812 met wetenschappelijke studies aan de *Ecole des manufactures impériales de France*. Twee jaar later, op zijn zestiende, gaat hij aan de slag bij het Bestuur van de stad Brussel, waar men gebruik maakt van zijn kunde en technische studies.

Later, als ingenieur, is één van zijn eerste opdrachten de aanpassing van het kanaal van Willebroek om de bevaarbaarheid te verbeteren. Als in 1830 de revolutie losbarst en België onafhankelijk wordt, wordt hij belast met de leiding van de werken op deze waterweg.

Een harde werker

Masui neemt actief deel aan de Belgische revolutie van 1830. Op 29 oktober dat jaar, bij de organisatie van de Dienst Bruggen en Wegen, geeft de voorlopige regering hem de graad ingenieur tweede klasse, een positie die het hem mogelijk maakt om zijn competenties op het gebied van hydraulische ontwerpen toe te passen. Hij werkt vervolgens aan de voltooiingswerken van het kanaal van Charleroi naar Brussel, die zullen duren van 1827 tot 1832.¹

¹ Gustave De Ridder en Pierre Simons, de pioniers van onze spoorwegen, waren ook betrokken bij de bouw van het kanaal tussen 1823 en 1830.

Van 1831 tot 1836 werkt hij mee aan de herstelling van de dijken van de Schelde rond Antwerpen, die gebroken waren tijdens de vijandelijkheden. Hiervoor wordt hij op 22 november 1834 door een koninklijk besluit gepromoveerd tot ingenieur eerste klasse.

Tijdens een inspectiebezoek aan de Polders is Leopold I zo onder de indruk van deze werken dat hij de ingenieur het ridderkruis in de Leopoldsorde toekent (KB van 25 december 1837).

Masui, die opeenvolgend tot hoofdingenieur en hoofdinspecteur wordt benoemd, is betrokken bij de meeste grote werken die in die periode worden uitgevoerd aan de (water)wegen in de Polders . Op 13 januari 1837 wordt het Ministerie van openbare werken in het leven geroepen. Masui vervult er de functie van Algemeen Secretaris.

Aan het hoofd van de nationale *railway*

Maar er liggen andere taken op hem te wachten. Op 1 september 1838 wordt hij Exploitatiedirecteur van de nationale *railway*.²

Het is een moeilijke taak, maar de man die ervoor gekozen werd beschikt over de nodige kwaliteiten: het is een onvermoeibare werker, iemand met veel welwillendheid, gezond verstand en een grote kennis van zaken.

Op 1 september 1838 wordt Masui benoemd tot directeur van de *l'Administration des chemins de fer en exploitation* in Mechelen.

"J.B. Masui Directeur Général des Chemins de fer & Postes de Belgique" (Ref. 2293)

Onze spoorwegen zijn op dat moment 3 jaar oud. Masui zal een aanzienlijke en onweerlegbare invloed hebben op de ontwikkeling van de *railway* en de interne organisatie ervan.

In 1850 wordt de Administratie van de posten en telegraaf samengevoegd met de Spoorwegexploitatie en wordt Masui, bij koninklijk besluit van 27 januari 1850, benoemd tot algemeen directeur van deze drie grote diensten.

Op dat moment baat de Belgische staat 621 km spoorlijn uit, terwijl de lijnen die in concessie werden gegeven slechts 126 km bedragen.³

Hij wijdt zich aan de uniformering van de spoorwegtarieven; een lastige en complexe taak die zijn voornaamste bezigheid zal zijn tijdens de lange jaren dienst bij de Belgische Spoorwegen.

² *Railway*. Benaming voor onze eerste spoorwegen. Heel veel termen werden op dat moment geïmporteerd uit Groot-Brittannië, waar de spoorwegen ontstonden. Deze termen domineerden aanvankelijk het jargon van dit nieuwe vervoermiddel.

³ DE LAVELEYE A. *Histoire des vingt-cinq premières années des chemins de fer belges* - Bruxelles - Paris: A. Decq - E. Lacroix, 1862. - 228 p. ; B8938 – P.217 et 220.

Samenvatting van een loopbaan

Je kan zijn loopbaan in enkele datums opsommen:

- 1814: ingenieur bij de Stad Brussel
- 29 oktober 1830: benoemd tot ingenieur tweede klasse bij Bruggen en Wegen
- 22 november 1834: benoemd tot ingenieur eerste klasse
- 13 januari 1837: secretaris-generaal van het nieuwe Ministerie voor openbare werken
- 1 september 1838: directeur van *l'Administration des chemins de fer en exploitation*
- 27 januari 1850: algemeen directeur van de Spoorwegen, Posterijen en Telegrafien

Een graag geziene verschijning

Jean-Baptiste Masui, die zowel in België als in het buitenland graag gezien was, wordt bevorderd tot commandant in de Leopoldsorde en gedecoreerd in verschillende buitenlandse ordes. De decoraties komen uit Frankrijk, Oostenrijk, Pruisen, de Duitse Staten, Rusland, Piëmont, Spanje en Nederland. Hij stierf in de ochtend van 11 december 1860, zwaar aangeslagen door het overlijden van zijn vrouw en dochter.

Gewaardeerd voor zijn vele menselijke kwaliteiten, zijn voorbeeldige beheer en zijn toewijding aan de staat, kende men hem een staatsbegrafenis toe. Verschillende personen uit de politiek en het bestuur komen hem de laatste eer bewijzen op 13 december 1860.

In 1861 laat het spoorwegpersoneel door intekening een standbeeld te zijner ere oprichten. Op 1 mei 1867 wordt het ingehuldigd in de wachtzaal van het oude station Brussel-Noord.

Dit standbeeld stelt hem voor in gala-uniform, terwijl hij tegen een locomotief geleund staat en een rol papier in de rechterhand houdt. Er rust een posthoorn aan zijn voeten. Voor de locomotief is ook een telegraaf te zien.

Bij de aanleg van de Noord-Zuidverbinding wordt het oude station Brussel-Noord in 1955-'56 afgebroken. Het standbeeld wordt verplaatst naar de lokalen van het voorlopige museum, aan de kant van de Vooruitgangstraat, waar het te bewonderen viel van oktober 1951 tot juni 1955. Bij de volledige afbraak van het oude Noordstation, wordt het standbeeld opnieuw verplaatst en uit het zicht bewaard in de lokalen van het station Laken en vervolgens in de museumbewaarpplaats van Leuven.

Het standbeeld maakt deel uit van de erfgoedcollecties van NMBS. Je kan het bewonderen in Train World.

Marmeren standbeeld van Jean-Baptiste Masui, door Fraikin, 1865 (Ref. 4300)

Catherine Walravens
Januari 2020

Beknopte bibliografie

- Artikels:** Biographie : Masui (Jean-Baptiste), *Biographie nationale*, n° T32.sup T4, 01-01-1964, p. 11-12, K601691
- DAMBLY P. Durail Jr raconte... Jean-Baptiste MASUI, premier directeur général des Chemins de fer belges, *Rail (Le) - Revue mensuelle des oeuvres sociales de la SNCB*, 01-11-1963, p. 34, K24429
- DAMBLY P. Van Sporeghem Jr vertelt... Jan-Baptist MASUI, eerste directeur-generaal van de Belgische Spoorwegen, *Spoor (Het) - Maandblad van de sociale werken van de NMBS*, 01-11-1963, p. 34, K24428
- DAMBLY P. Onze onvergetelijke "stomers". Vijfde periode, 1884-1898 Beheer Masui en Belpaire, *Spoor (Het) - Maandblad van de sociale werken van de NMBS*, nr. 124, 01-12-1966, p. 10-15, K560193
- DAMBLY P. Nos inoubliables "vapeur". Cinquième période, 1884-1898 Régime Masui et Belpaire, *Rail (Le) - Revue mensuelle des oeuvres sociales de la SNCB*, nr. 124, 01-12-1966, p. 10-15, K560181
- DE FAYS R., MAHIEU L. Inauguration du monument érigé à la mémoire de J.-B. Masui, ancien directeur général de l'administration des chemins de fer, postes et télégraphes - Compte-rendu, *Annales des travaux publics de Belgique / Tijdschrift der openbare werken van België*, Jrg. 24, 01-01-1866, p. 555-560, K702103
- PIERARD C. Histoire: Jean-Baptiste Masui. Premier Directeur Général des Chemins de fer belges, *Rail et Traction*, 01-10-1960, p. 351-382, K38300
- Boeken:** *Inauguration du monument érigé à la mémoire de J.-B. Masui, ancien Directeur Général de l'Administration des Chemins de Fer, Postes et Télégraphes*, 1860, 8 p., B10152
- ALLOGNIER E. *Biographie de M. J.-B. Masui, directeur général des chemins de fer, postes et télégraphes, Commandeur de l'Ordre de Léopold et titulaire de plusieurs Ordres étrangers, précédée de son portrait et suivi des discours prononcés par les fonctionnaires supérieurs du Département des Travaux Publics, qui l'ont accompagné jusqu'à sa dernière demeure*. Bruxelles : Allognier, E., 1861, 23 p., C0303
- PIERARD C. *Jean-Baptiste Masui, premier Directeur général des chemins de fer belges*, Bruxelles : S.N.C.B., 1960, 35 p., B10147

Voor een grondiger zoekopdracht kunt u onze database raadplegen met de volgende trefwoorden:

Bibliotheekcatalogus: MASUI JEAN-BAPTISTE

Museumcollectie: Jean-Baptiste Masui (1798-1860)